

Pro e contra sistem dad uders

Il Cussegl federal vul – cun excepziuns – obligar ils purs da bittar puschna cun in sistem dad uders

■ (rtr/fmr) Il Cussegl federal vul che tut ils manaschis purils ston a partir dal 2022 – là nua ch'igl è pussaivel – bittar or la puschna cun in sistem dad uders. Ma gist en regiuns muntagnardas n'è quai betg simpel da realisar. Perquai vul ina moziun or dal Cussegl dals chantuns evitar quest obligatori. Suenter ch'il Cussegl dals chantuns ha gia approvà la moziun, fiss la dumonda d'in obligatori da rasar puschna cun uders stada tractandada uss en il Cussegl naziunal. Ina decisiun en chaussa na datti anc betg perquai ch'il Cussegl naziunal ha interrut la debatta gist avant questa fatschenta. Ubain ch'ella cumpara anc ina giada sin la glista da tractandas ils proxims dis ubain pir en la proxima sessiun.

Avantatgs èn enconuscents

Ch'il sistem cun uders reducescha marcantamain las emissiuns dad amoniac cumpareglià cun ils systems convenziunals è enconuscent. Perquai vegn ina midada sin quest sistem er gia promovida fin uss cun pajaments directs. Per che anc daplirs manaschis midian sin il sistem dad uders, vul il Cussegl federal midar da la promoziun tar l'obligatori. Quai cun excepziuns p.ex. per spundas taissas, nua ch'i n'è betg pussaivel pervi da la segirtad da bittar or la puschna cun uders.

Ma gist tar la topografica vesa *Thomas Roffler*, il president da l'Unìun purila dal Grischun, in emprim problem tar in obligatori en il Grischun. Bleras

«I dovra in obligatori. Senza na vegnin nus betg vinavant.»

Anita Mazzetta,
mainafatschenta WWF Grischun

L'unìun purila preferescha da cuntinuar cun sustegn finanziel empè dad in obligatori da bittar puschna cun in sistem dad uders, sco qua tar ina demonstraziun en il chantun Glaruna.

FOTO BENJAMIN MÜHLEMANN

parcelas da terren en il chantun tutgasan tenor el tar omaduas categorias. Pia sin ina part stuess ins metter puschna cun il sistem dad uders e sin l'autra cun in sistem convenziunal. Vul dir, tscherts bains purils duvrassan pliras maschinas e quai chaschunass custs supplementars. Ed i fiss tenor Thomas Roffler er da guardar, ch'i na vegniss betg pli mo mess puschna là, nua ch'i giess cun il sistem dad uders.

Obligatori cumplitgà

Er la varianta che p.ex. manaschis pitschens laschassan far insatgi auter las parts cun uder, perquai ch'i na cunvegn betg dad avair duas maschinas, vesa il president da l'unìun purila sco problematica. Gist en il Grischun sajan las fasas da vegetaziun e cun quai ils muments ideals da rasar puschna curtas. Uschia stuess la puschna vegnir messa en blers lieus il medem mument e quai giess be cun pliras maschinas. La finala na fissi pia betg pussaivel da bittar or la puschna da-

pertut lura, cura ch'i fiss il dretg mument per il terren.

La proposta per l'obligatori dal Cussegl federal prevesa excepziuns. Tant per terren taiss, nua ch'i n'è betg pussaivel da metter puschna cun uders sco er per manaschis pitschens, ed er la pussaivladad ch'ils chantuns pon sezs definir excepziuns. Per Thomas Roffler van quellas en la dretga direcziun. Ellas sajan manegiadas bain, però betg propi realisablas en la pratica. Ins stuess definir per tut ils var 2000 manaschis en il chantun, tge e nua che las excepziuns valan. Quai chaschunass tenor el er malgistadads, perquai ch'ins na possia betg cumparegliar tut las situaziuns en il chantun ina cun l'autra.

Per il WWF è la proposta realisabla

Auter vesa quai il WWF dal Grischun. La manadra da fatschenta, *Anita Mazzetta* è persvasa che las excepziuns tanschian per resguardar bain avunda la situaziun dals manaschis pitschens e da muntogna. La realisaziun da l'obligatori fiss tenor ella

per gronda part en ils mauns dal chantun e quel haja ultra da quai era la pussaivladad da decider excepziuns en cas singuls. Uschia saja quai ord lur vista realisabel era per quels manaschis. Ch'il sistem da bittar or puschna cun uders reducescha las emissiuns marcantamain e fa perquai er senn, da quel fatg èn aderents ed adversaris persvas. Per Thomas Roffler tanschia però la schliaziun actuala, nua che manaschis che vulan midar sistem da rasar puschna, vegnan sustegnids finanzielmain. Che questas cifras stagneschan actualmain, argumentescha el uschia: Quels manaschis, nua che quai fetschia senn, hajan gia fatg u fetschian fitg gugent quella midada. Tschel però, nua ch'ina midada na fetschia p. ex. ord motifs da la segirezza nagin senn, na fetschian betg ella.

Agricoltura sto surpigliar responsabladad

Anita Mazzetta percenter è persvasa che l'agricultura stoppia surpigliar la responsabladad per las emissiuns ch'ella chaschunia. La problematica cun nitrato ed amoniaco saja gronda e la reducziun pitschna ils ultims onns – er perquai ch'ins haja ils ultims onns piglià mesiras be voluntarias. E perquai saja il sistem dad uders uss la mesira tecnica che saja pussaivla e pratigabla e che stoppia vegnir declarada obligatoria. Uschiglio na vegnian ins tenor ella betg vinavant en quest sector. Er sche quai chaschunia dapli lavur organisatorica ed administrativa.

«In obligatori chaschuna custs.»

Thomas Roffler,
president Unìun purila grischuna